

AANPAK ENERGIEOPGAVE HEEMSTEDE (1^e FASE)

wij zijn
Heemstede
Duurzaam

Door **nu** je huis te isoleren,
verlaag je **direct** je
gasverbruik

Ga aan de slag op [heemstededuurzaam.nl](https://www.heemstededuurzaam.nl)

wij zijn
Heemstede
Duurzaam

Door **nu** een energiecoach in te
schakelen, weet je **direct** hoe
je energie kunt besparen

Ga aan de slag op [heemstededuurzaam.nl](https://www.heemstededuurzaam.nl)

NOVEMBER 2022

INLEIDING

Met de gestegen energieprijzen en de blijvende onzekerheid op de energiemarkt is het van belang om voor Heemstede een aanpak energieopgave op te stellen. We brengen in beeld wat voor inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, verenigingen en de gemeente de uitdaging is en wat ze nodig hebben.

Eenzijds zetten we in op de korte termijn zodat iedereen de lasten kan dragen. Anderzijds is deze aanpak gericht op de lange termijn om in te zetten op (nog) meer energiebesparing en het opwekken van duurzame energie. Het doel is versneld onafhankelijk worden van energie uit het buitenland. Deze aanpak draagt daarnaast bij aan de doelstellingen vanuit het Klimaatakkoord. Dit doen we door blijvend energie te besparen en de opwek van duurzame energie in Heemstede te realiseren.

We zetten in op een brede en integrale aanpak van de energieopgave. We hebben in de afgelopen periode de huidige energieopgave in beeld gebracht. Daarnaast geven de lokale uitgangspunten en doelstellingen richting aan deze aanpak. De energieopgave is eerst gelegd naast de tegemoetkomingen en regelingen vanuit de rijksoverheid en de provincie. Wat resteert zijn de maatregelen die de gemeente extra treft voor inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en verenigingen.

In de integrale aanpak energieopgave brengen we het volgende in beeld:

- Welke bestaande maatregelen kunnen we versnellen
- Welke bestaande regelingen kunnen we uitbreiden
- Welke extra maatregelen kunnen we treffen

Deze aanpak ziet er schematisch als volgt uit:

De aanpak is opgesteld voor de vier doelgroepen zoals eerder benoemd in het collegebericht van 12 september 2022. Het gaat hier om:

- Inwoners van Heemstede
- Maatschappelijke sector (zorg, onderwijs en sport)
- Ondernemers
- Gemeentelijk vastgoed

LEESWIJZER

In het eerste hoofdstuk staat de Aanpak Energieopgave Heemstede overzichtelijk in één schema per doelgroep weergegeven voor de korte termijn. Hoe we zijn gekomen tot deze aanpak voor de korte en middellange termijn wordt beschreven in de hoofdstukken 2 tot en met 5.

In hoofdstuk 2 staan de lokale uitgangspunten die de basis vormen voor de lokale aanpak. In hoofdstuk 3 is beschreven hoe we bij de diverse doelgroepen gegevens hebben opgehaald wat men nodig heeft op de korte termijn nu de energielasten zo zijn gestegen. Maar ook wat de doelgroepen nodig hebben voor de middellange termijn. Wat kan worden versneld en hoe zetten we regelingen doelmatig en effectief in.

In hoofdstuk 4 zijn alle bestaande regelingen vanuit het Rijk, de provincie en de gemeente beschreven. Welke regelingen zijn beschikbaar, met welk doel en voor welke termijn. En hier is onderscheid gemaakt tussen de regelingen voor de (hele) korte termijn en de regelingen voor de langere termijn. De financiële tegemoetkoming vanuit het Rijk voor de korte termijn zijn opgenomen in de bijlage.

In het laatste hoofdstuk gaan we in op de lange termijn aanpak die gericht is op langdurig besparen van energie en het opwekken van duurzame energie. Het gaat hier bijvoorbeeld om herzien van eerder genomen besluiten die mogelijk versneld kunnen worden uitgevoerd. Een voorbeeld hiervan kan zijn het versnellen van de verduurzaming van onderwijsgebouwen, sportaccommodaties en maatschappelijk vastgoed.

1 AANPAK ENERGIEOPGAVE HEEMSTED E

Hieronder volgt het voorstel van de Aanpak energieopgave 1^e fase voor Heemstede voor de korte en de middellange termijn. Schematisch is per doelgroep inzichtelijk gemaakt wat op korte termijn noodzakelijk is om deze groep te ondersteunen. En tevens is in het schema opgenomen welke projecten aansluitend worden opgepakt om energie te besparen en duurzame energie op te wekken. Als laatste zijn voorstellen en besluiten voor de langere termijn beschreven. Hierbij gaat het om het versnellen van reeds genomen besluiten. Deze voorstellen worden voor de zomer 2023 opnieuw aan de raad voorgelegd. Hierbij kan worden gedacht aan versnellen van het integraal huisvestingsplan onderwijs, de strategie gemeentelijk vastgoed en/of de besluiten voor het verduurzamen van sportlocaties.

AANPAK ENERGIEOPGAVE HEEMSTED E 1^e FASE

Doelgroep inwoners van Heemstede

Beschikbare regelingen vanuit Rijk, provincie Noord-Holland of gemeente	Totaal budget	Actie /maatregel/project	Begroot	Doelgroep	Nieuw/ bestaand beleid	Planning
Specifieke Uitkering Energiearmoede tot en met eind 2023	€ 339.113	-Witgoedwissel -Verwarmingssysteemaanpak -Energieadvies en installatieservice -Isolatieaanpak eigen woning	€ 55.000 € 135.000 € 75.000 € 75.000	-Inwoners onder bewind -Corporatiewoningen -Huurders 130% bijstandsniveau -Woningeigenaren met kleine beurs	- nieuw - nieuw - nieuw - nieuw	- november 2022 - november 2022 - januari 2023 - mei 2023
Nationaal Isolatieprogramma 2023 en 2024	€ 205.149	Lokale energieaanpak voor woningen met energielabel D en lager	€ 205.149	Woningeigenaren en huurders	nieuw	vanaf januari 2023
Regionaal Energiebespaarprogramma 2023 – 2025 (wordt eind 2022 door provinciale staten vastgesteld)	€ 240.000	Energieadvies energiecoaches Infraroodopnames Energie loket Ontzorgen bij isolatiemaatregelen Energiecoöperaties	€ 100.000 €10.000 €10.000 €60.000 € 70.000	Woningeigenaren en bewoners VvE woningen	continueren van bestaand beleid	vanaf 2023 tot en met 2025

Doelgroep: maatschappelijke sector (zorg, onderwijs en sport)

Beschikbare regelingen vanuit Rijk, provincie Noord-Holland of gemeente	Totaal budget	Actie /maatregel/project	Begroot	Doelgroep	Nieuw/ bestaand beleid	Planning
Uitvoeringsprogramma Heemstede Duurzaam 2022-2023 (gemeente)	€ 531.000	Expertise inhuur bij beoordelen van de duurzaamheidsplannen uitgevoerd vanuit integraal huisvestingsplan	€ 20.000	Basisscholen gemeente Heemstede	bestaand	2023
Bestemmingsreserve Heemstede Duurzaam (gemeente -> middelen klimaatenvolpoe 2022 Rijk)	€ 200.000	Tijdelijke overbruggingsregeling energie sport, cultuur en overige maatschappelijke instellingen: nader uit te werken na vaststelling	€ 150.000	Sport, cultuur en overige maatschappelijke instellingen	nieuw	vanaf januari 2023
LED verlichting sportpark Groenendaal (najaarsnota 2022 gemeente)	€ 254.000	Aanbrengen Led verlichting sportpark Groenendaal	€ 254.000	Verenigingen op het sportpark Groenendaal	bestaand	vanaf 2023 tot en met 2025
Bestemmingsreserve energietransitie nog te vormen (gemeente)	€ 4.400.00	Subsidieregeling energie-initiatieven sport, cultuur en overige maatschappelijke instellingen	€ 250.000	Verenigingen, scholen, zorginstellingen en overige maatschappelijke instellingen	nieuw	nader bepalen

Vanuit het beleid van Sport en Welzijn wordt het volgende in 2023 uitgewerkt:

- Scenario's renovatie/nieuwbouw zwembad en sporthal
- Voor het gehele sportcentrum en het sportpark worden afzonderlijk duurzame meerjarige onderhoudsplanningen opgesteld

AANPAK ENERGIEOPGAVE HEEMSTED E 1^e FASE

Doelgroep: ondernemers

Beschikbare regelingen vanuit Rijk, provincie Noord-Holland of gemeente	Totaal budget	Actie /maatregel/project	Begroot	Doelgroep	Nieuw/ bestaand beleid	Planning
Energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022-2025 (provincie Noord-Holland)	€ 101.726	Stimulerend toezicht C-label kantoorgebouwen > 100m ²	€ 101.726	Eigenaren van kantoorpanden met een vloeroppervlakte > 100m ²	bestaand	Van 2022 tot en met 2024
Uitvoeringsprogramma Heemstede Duurzaam 2022-2023 (gemeente en reeds vastgesteld budget)	€ 531.000	Stimuleren ondernemers verduurzamen van gebouwde omgeving door het laten uitvoeren van energiescans	€ 15.000	Alle ondernemers	bestaand	vanaf november

2 LOKALE UITGANGSPUNTEN EN DOELSTELLINGEN

Als het gaat om de Aanpak Energieopgave Heemstede zijn een aantal lokale uitgangspunten en doelstellingen relevant. Wat zijn de belangrijkste uitgangspunten:

- Op korte termijn ondersteunen van diegene die door stijgende energielasten in de (financiële) problemen terecht komt.
- 15% energiebesparing om zo ook tenminste het aandeel Russisch gas te minimaliseren
- Inzetten op project(en) met het grootste besparingspotentieel.
- Integraal samenwerken tussen diverse organisaties en de gemeente om zo de hulp bij inkomen en schulden te verlenen. Hierbij denken we aan koppelen van de energie-coaches aan maatschappelijke hulpverlening en dergelijke.
- Verkenning voorwaarden voor eventuele versnelling aanpak gemeentelijk vastgoed
- Continueren energiescans voor bedrijven die dit nog niet hebben gedaan zodat ze zo snel mogelijk passende energiebesparende maatregelen kunnen nemen
- Verkennen aanvullende ondersteuning voor basisscholen om energie te besparen, het nemen van duurzaamheidsmaatregelen en de opwek van duurzame energie voorafgaand aan de planning van het Integraal Huisvestingplan Onderwijs.
- Inventariseren van mogelijkheden versnelde verduurzaming van sportverenigingen

3 OPGEHAALD BIJ DIVERSE DOELGROEPEN

We hebben zowel extern als intern opgehaald bij de doelgroepen wat ze nodig hebben op dit moment nu de energielasten zijn gestegen? En wat hebben deze groepen nodig voor de middellange termijn om ervoor te zorgen dat men energie gaat besparen en duurzame energie op gaat wekken.

Inwoners

Als het gaat om inwoners dan zijn gegevens gebruikt uit diverse regelingen van de afgelopen jaren. Het gaat hierbij om de gesprekken die energiecoaches hebben gehad zowel bij huurders als bij huiseigenaren, inwoners die energietoelagen hebben aangevraagd, bewoners van woningen binnen een VvE en woningcorporaties. En daarnaast is veel data beschikbaar over energieverbruik, energielabels, bouwjaar van woningen en dergelijke. Deze gegevens zijn gecombineerd om een energieaanpak voor deze groep uit te werken. Vanuit het Nationaal Isolatieprogramma stelt de gemeente in de november en december een Lokale energieaanpak op voor deze groep. De middelen hiervoor zijn beschikbaar gesteld door het Rijk.

Ondernemers

Als het gaat om ondernemers is een eerste verkenning gedaan voor de grootverbruikers. Deze hebben tot nu toe nog geen extra ondersteuning nodig maar een lange termijn aanpak in verduurzamen is noodzakelijk. Voor het opstellen van het economisch actieprogramma hebben in de afgelopen maand diverse bijeenkomsten plaatsgevonden met ondernemers. Het

onderwerp energietransitie en duurzaamheid zijn aan de orde geweest. En de ondernemers geven aan dat ze over het algemeen op de korte termijn nog kunnen overbruggen. Maar voor de iets langere termijn is grote interesse in besparen van energie en de transitie naar duurzame opwek van energie.

Sportverenigingen

Bij sportverenigingen bestaat een onderscheid tussen de grotere sportverenigingen met een groot aantal leden en daardoor meer inkomsten. En de kleine verenigingen die minder inkomsten hebben en daardoor relatief meer uitgaven hebben aan energielasten. Een aantal hebben bij de gemeente aangegeven dat ze op korte termijn de hoge energielasten niet kunnen voldoen. Voor de andere verenigingen is van belang dat nu versneld wordt ingezet op het besparen van energie en waar mogelijk ook de opwek van duurzame energie.

Maatschappelijke organisaties

Als het gaat om overige maatschappelijke organisaties denken we aan onderwijs en zorg. Bij deze instellingen geldt dat maatwerk wenselijk is. In overleg met de besturen passen we maatwerk toe voor het onderwijs. Waarbij de landelijke beschikbare middelen eerst worden ingezet en waar noodzakelijk wordt onderwijs door de gemeente ondersteund.

Als het gaat om energie besparen kunnen vooruitlopend op de uitvoer van het integraal huisvestingsplan de kleine maatregelen worden toegepast. Hierbij kunnen we denken aan radiatorfolie, ledverlichting waar dat nog niet is toegepast, CO₂ meters in klassen en dergelijke. Ook deze maatregelen gaan in overleg met de scholen. Dit is ook mogelijk voor de zorginstellingen in Heemstede.

4 DE BESTAANDE REGELINGEN

Als het gaat om het direct verlagen van de energielasten voor inwoners, ondernemers en maatschappelijk vastgoed heeft het Rijk een aantal regelingen opgezet. Het gaat hierbij enerzijds om financiële ondersteuning op de korte termijn. Anderzijds heeft het Rijk voor de lange termijn het programma Versnelling verduurzaming gebouwde omgeving opgezet.

De provincie Noord-Holland heeft voor haar gemeenten het Regionale Energiebespaarprogramma en het Energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven.

Hieronder volgt een toelichting op de regelingen vanuit het Rijk en de provincie Noord-Holland. Waarbij als eerste de korte termijn (financiële) tegemoetkoming wordt toegelicht en daarna de lange termijn aanpak.

4.1 KORTE TERMIJN (FINANCIËLE) TEGEMOETKOMING RIJK

Hieronder een korte opsomming van de regeling vanuit het Rijk voor de hele korte termijn. De nadere toelichting van alle regelingen is opgenomen in de bijlage. Deze wordt telkens geactualiseerd op basis van de meeste actuele besluiten van de rijksoverheid.

Voor inwoners

- Individueel voor inwoners met een laag inkomen
- Een energietoeslag van ongeveer € 1.300 voor inwoners met een laag inkomen
- Voor alle huishoudens in Nederland (energiebelasting, btw en prijsplafond)
- Alle huishoudens krijgen € 190 in de maanden november en december 2022

Voor ondernemers

- De TEK regeling voor energie-intensieve bedrijven
- Ondersteuning voor semicollectieve sector wordt nog uitgewerkt
- Ondersteuning voor alle kleinverbruikers door verruimd prijsplafond

Voor maatschappelijke sector (onderwijs, sport en zorg)

- Ondersteuning voor alle kleinverbruikers door verruimd prijsplafond
- Energiebelasting en btw verlaging

Voor gemeentelijke organisaties

- Energiebelasting en btw verlaging

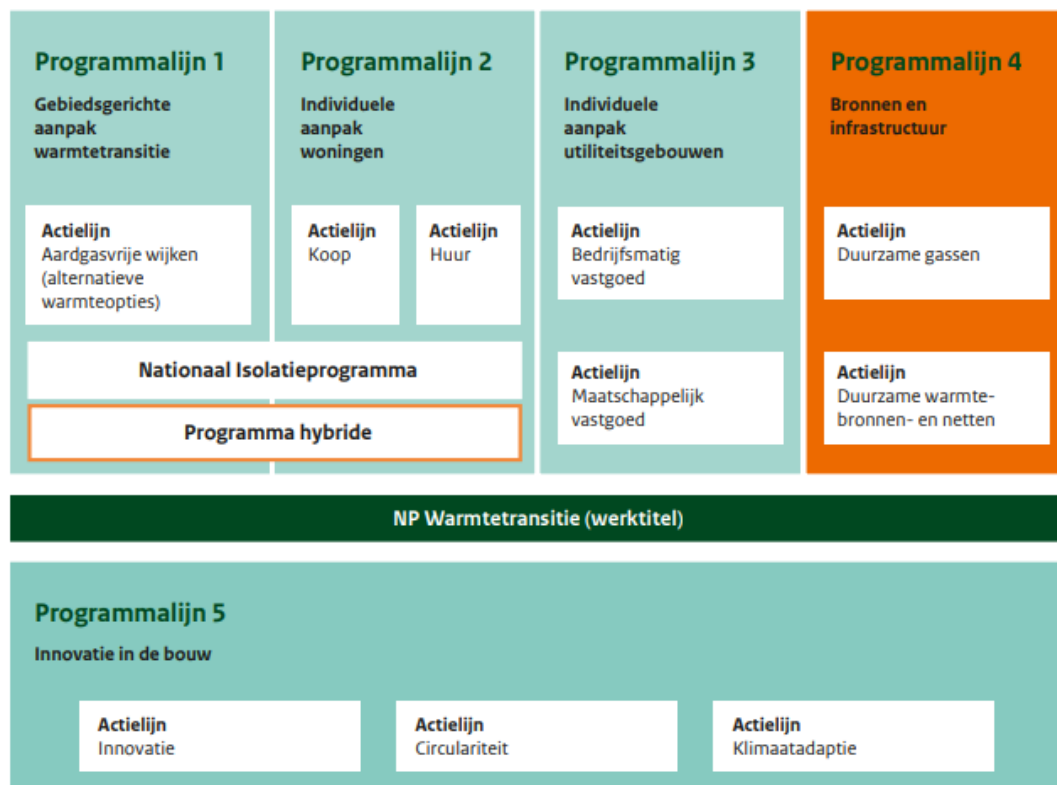
4.2 LANGE TERMIJN (PROGRAMMATISCHE) AANPAK EN REGELINGEN

Voor de lange termijn zijn programmatische aanpakken en regelingen opgezet om bij te dragen aan besparing van energie en lokale opwek van duurzame energie. Op deze manier worden we minder afhankelijk van prijsstijgingen van energie en dragen we bij aan de doelstellingen uit het klimaatakkoord.

Rijksoverheid

Hieronder een figuur met daarin de 5 programmalijnen zoals deze zijn opgenomen in het Rijksprogramma Versnelling verduurzaming gebouwde omgeving. In 2022 zijn middelen voor gemeenten beschikbaar gesteld voor de individuele aanpak woningen met name voor de huurders. Dit is vastgelegd in het Plan van Aanpak energiearmoede van 11 oktober 2022. Voor 2023 en de jaren die volgen worden voor de hieronder genoemde programmalijnen middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten.

Figuur 1: Programma Versnelling verduurzaming gebouwde omgeving

Specifieke uitkering energiearmoede **€ 339.133** dit bedrag wordt besteed aan:

- Witgoedwissel
- Verwarmingsinstallatie aanpak
- Zogenaamde 'fixbrigade' die kleine isolatiemaatregelen aanbrengt in huurwoningen.
- Isolatie-aanpak huiseigenaren met laag inkomen

Nationaal Isolatieprogramma **€ 130.635** (2023) en **€ 75.514** (2024) voor woningen met label D, E, F of G en passend binnen actielijn 1 van het Nationaal Isolatieprogramma. De subsidie wordt aangevraagd voor 1 maart 2023. In de maanden november en december wordt gewerkt aan de zogenaamde Lokale Aanpak Isolatie die de basis is voor deze subsidieaanvraag.

Provincie Noord-Holland

Dit landelijke programma wordt door de provincie Noord-Holland aangevuld met het vervolg op de Regeling energiebespaarprogramma (REP). Begin 2023 kunnen gemeenten deze subsidie aanvragen bij de provincie. Voor alle gemeenten is een bedrag beschikbaar om extra in te zetten op energiecoöperaties, energiecoaches, de installatieservice en dergelijke.

Daarnaast heeft de provincie Noord-Holland het Energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven opgesteld. Deze is met name voor de inzet voor de verplichting van C-labels voor kantoren. Deze middelen zijn ontvangen en worden ingezet voor energiebesparing bij de kantoren in Heemstede.

- Regionaal energiebespaarprogramma verwacht wordt € 120.000 vanuit provincie en de andere 50% cofinanciering vanuit gemeente dus totaal **€ 240.000** (2023-2025)
- Energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven **€ 101.726** (2022-2025)

Gemeente Heemstede

De gemeente zelf heeft in het Uitvoeringsprogramma Heemstede Duurzaam 2022-2023 een aantal regelingen opgenomen die bijdragen aan deze aanpak energieopgave voor een bedrag van **€ 92.000**. Het gaat hierbij om de volgende regelingen:

- Ondersteunen bij programma van eisen voor verduurzamen scholen binnen het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan Onderwijs en Stichting GSV en Stichting Sportpark HBC (€ 22.000)
- Stimuleren van opwek van zon op grote daken en zon op parkeerterreinen zoals vastgesteld binnen de Regionale energiestrategie (RES) (€30.000)
- Opzetten van een regeling voor Lokale energie initiatieven (€ 30.000)
- Inzetten op verduurzamen van woningen minima inkomen (€ 10.000)

Daarnaast bestaat per doelgroep bestaand beleid met name gericht op de lange termijn doelstellingen om energie te besparen en duurzame energie op te wekken. Dit geldt voor onderwijs in het integraal huisvestingsplan (IHP), voor gemeentelijke vastgoed in de Vastgoedstrategie en voor sportverenigingen in de Duurzame meerjarige onderhoudsplannen (DMJOP's) voor sport. De resultaten voor Heemstede worden gemonitord in de duurzaamheidsmonitor Heemstede.

5 LANGE TERMIJN AANPAK ENERGIEOPGAVE

Als het gaat om de langere termijn zijn hieronder een aantal denkrichtingen beschreven. Deze gaan we op korte termijn uitwerken om versneld bij te dragen aan het besparen van energie en de opwek van duurzame energie. Onderstaande denkrichtingen zijn niet limitatief:

- Het integraal huisvestingsplan onderwijs is vastgesteld in 2019. Wat kan worden versneld voor onderwijshuisvesting om energie te besparen en duurzame energie op te wekken. In 2023 wordt dit in beeld gebracht en een voorstel gedaan aan de raad.
- Hetzelfde geldt voor het Strategisch gemeentelijk vastgoed, wat kunnen we versnellen om zoveel mogelijk energie te besparen en duurzaam op te wekken. Omdat de energieprijzen nu veel hoger zijn, kan versneld investeren rendabel zijn. Hiervoor wordt

AANPAK ENERGIEOPGAVE HEEMSTED E 1^e FASE

een voorstel opgesteld voor de zomer 2023. En mogelijk worden investeringen gedaan ten laste van de Bestemmingsreserve energietransitie.

- Het onderzoeken en uitwerken van scenario's voor het zwembad in hoeverre deze energieneutraal en/of klimaatneutraal kan worden. Bij dit onderzoek wordt het project Zonneparking Heemstede betrokken. Ook dit wordt in 2023 nader uitgewerkt.
- Het versneld verduurzamen van eigen woningen voor inwoners met een lager inkomen. De definitie van deze doelgroep wordt nader bepaald en de dekking komt uit het Nationaal Isolatieprogramma.
- Onderzoeken van de mogelijkheden voor duurzame opwek van zonne-energie op woningen van eigenaren met een lager inkomen.